

Jazyky v Európe – slovo »chlieb«

Téma: Človek

 45 minút

 od 8 rokov (od 3. ročníka)

Potrebný materiál/Príprava

- Učiteľ pripraví farebnú kópiu Prílohy 2 (stôl s pomenovaniami pre chlieb bez pravého a ľavého stĺpca) a vlajky s názvami krajín a jazykov.
- Každý žiak potrebuje nožnice, lepidlo a pracovný list vo formáte A4 (Príloha 1).

Ciele

Žiaci sa naučia

- ako sa píše slovo »chlieb« v rôznych jazykoch.
- spoznajú podobnosti tohto slova v určitých jazykoch.
- zistia a pochopia, že v Európe sa rozpráva jazykmi, ktoré sa delia na tri veľké jazykové vetvy;
- zoskupiť slová podľa podobností v písomnej podobe.
- vlajky niektorých krajín, ktoré píšu slovo »chlieb« určitým spôsobom.
- priradiť niektoré pomenovania pre chlieb k príslušným krajinám, príp. ich vlajkám.

Forma

práca vo dvojiciach, prezentácia, diskusia

Priebeh vyučovacej hodiny

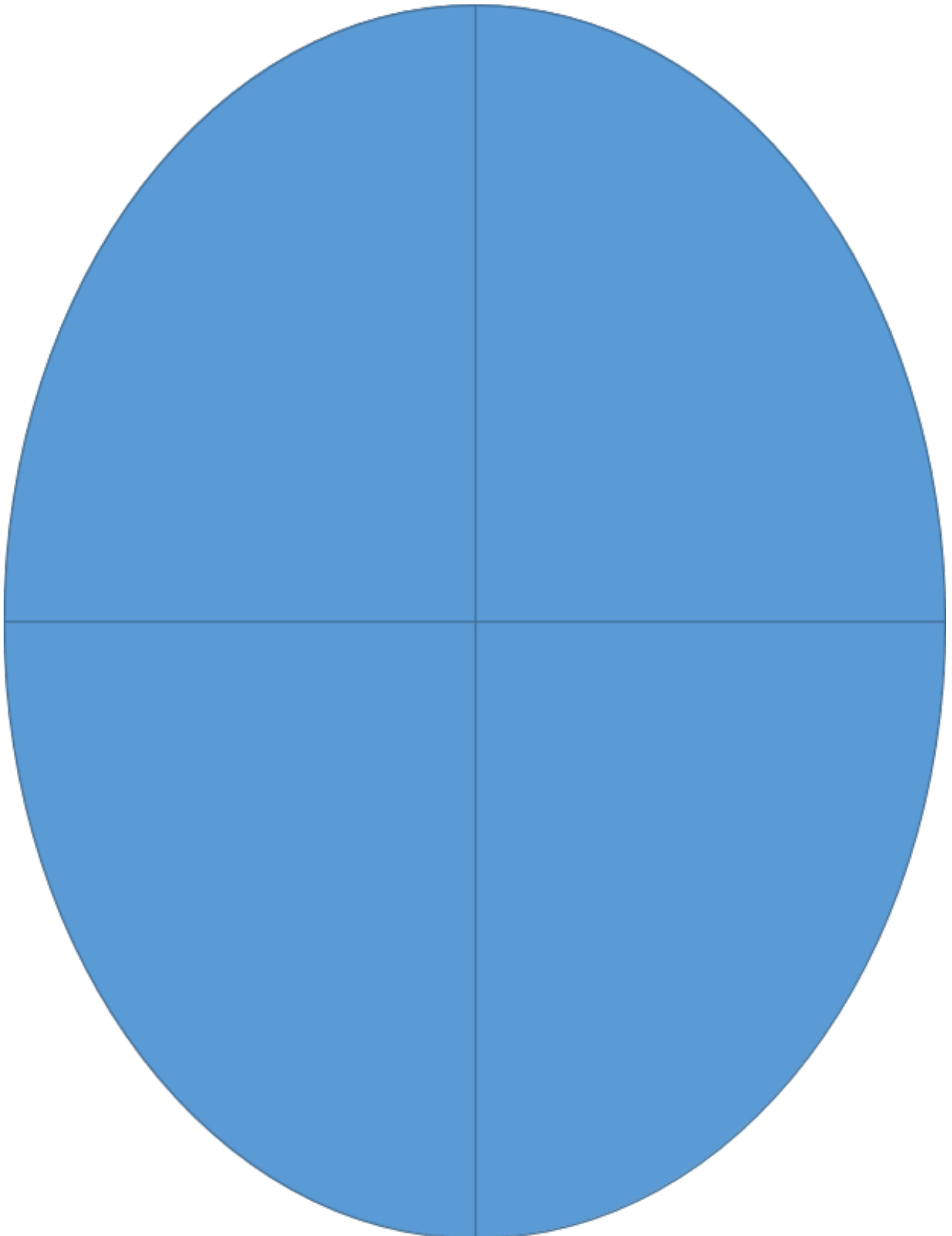
Žiaci rozprávajú o obrázku, na ktorom je slovo chlieb napísané v mnohých jazykoch používaných v európskom priestore, prípadne ho môžu rozstrihať podľa návodu. Slová usporiadajú podľa podobností ich písomnej formy. Za pomoci vlajok žiaci určia, v ktorej krajine a v ktorom jazyku sa chlieb takto nazýva. Takto spoznajú tri najvýznamnejšie jazykové vetvy v Európe: germánske jazyky, románske jazyky a slovanské jazyky.

Podrobný popis najdôležitejších aktivít

Aktivity	Poznámky
1. Žiaci popíšu, čo vidia na obrázku (Príloha 2 – stôl s pomenovaniami pre chlieb). Učiteľ riadi rozhovor.	V rozhovore nejde o podrobné porozumenie všetkým slovám. Žiaci možno spoznajú zopár slov a dokážu povedať, v ktorých krajinách sa takto chlieb nazýva. Viacjazyčných detí sa môže učiteľ spýtať, či sa na obrázku nachádza toto slovo aj v ich materinskom jazyku.
2. Žiaci rozstrihajú obrázok (Príloha 2). Učiteľ dáva pozor, aby každé slovo vystrihli spolu s príslušnou postavičkou (vlajkou). ALEBO: Aby sa ušetril čas, môže sa žiakom rozdať obrázok už rozstrihaný.	V prípade potreby učiteľ pomáha alebo rozdá už rozstrihaný obrázok.
3. Žiaci sa rozdelia do dvojíc. Každá dvojica zoradí slová podľa kritérií, ktoré si sami vopred určili.	Učiteľov prvý pokyn by mal byť preto veľmi všeobecný, napr.: Zoradte slová tak, ako chcete, ako sa vám páči.
4. Učiteľ sa pýta žiakov, podľa akých kritérií slová zoradili. Dvojice stručne popíšu/vysvetlia svoje kritériá.	Učiteľ spíše zvolené kritériá na tabuľu (napr. podľa podobnosti, podľa písma, vlajky, podľa toho, ako sa im páčilo...). Tento zoznam si žiaci nezapíšu – má slúžiť len na to, aby videli rôznorodosť možných kritérií.
5. Teraz žiaci na pokyn učiteľa zoradia slová podľa podobností. Ukladajú ich na pracovný list (Príloha 1), najskôr v dvojičkách, potom spoločne na tabuľu. Popri tom si žiaci kontrolujú vlastné zoradenie slov a v prípade chýb ho opravujú.	Učiteľ nakreslí na tabuľu kruh rozdelený na štyri časti (ako v pracovnom liste). Tri časti sú pre jednotlivé jazykové vetvy a štvrté políčko pre ostatné slová. Učiteľ žiakom vysvetlí, na čo sú políčka určené. Keď majú žiaci úlohu hotovú, spoločne rozdelia slová do políčok na tabuľu (alebo na interaktívnej tabuľi).
6. Žiaci nalepia slová na svoj pracovný list (Príloha 1).	V prípade potreby učiteľ pomáha žiakom a kontroluje správnosť.
7. Pomocou farebnej kópie vlajok s názvami krajín a jazykov (Príloha 3) dopíšu žiaci k slovám v troch políčkach, v ktorých sú tri jazykové vetvy, názvy krajín.	Rýchlejší žiaci môžu to isté urobiť aj v štvrtom políčku.
8. Žiaci a učiteľ sa rozprávajú o tom, čo majú slová v tom istom políčku spoločné a ako sa nazývajú jazyky, z ktorých tieto slová pochádzajú. K slovám a krajinám dopíšu ešte jazyky.	Ide o tri políčka, ktoré neskôr pomenujú podľa príslušnej jazykovej vetvy.
9. Učiteľ ukáže žiakom tri kartičky, na ktorých sú napísané tri najvýznamnejšie jazykové vetvy. Žiaci následne dopíšu ich názvy na vyznačené riadky na pracovnom liste.	Učiteľ pripraví názvy troch jazykových vetiev (slovanské jazyky, germánske jazyky, románske jazyky). Tie nalepiť na tabuľu, aby si ich žiaci mohli odpísať do pracovného listu.

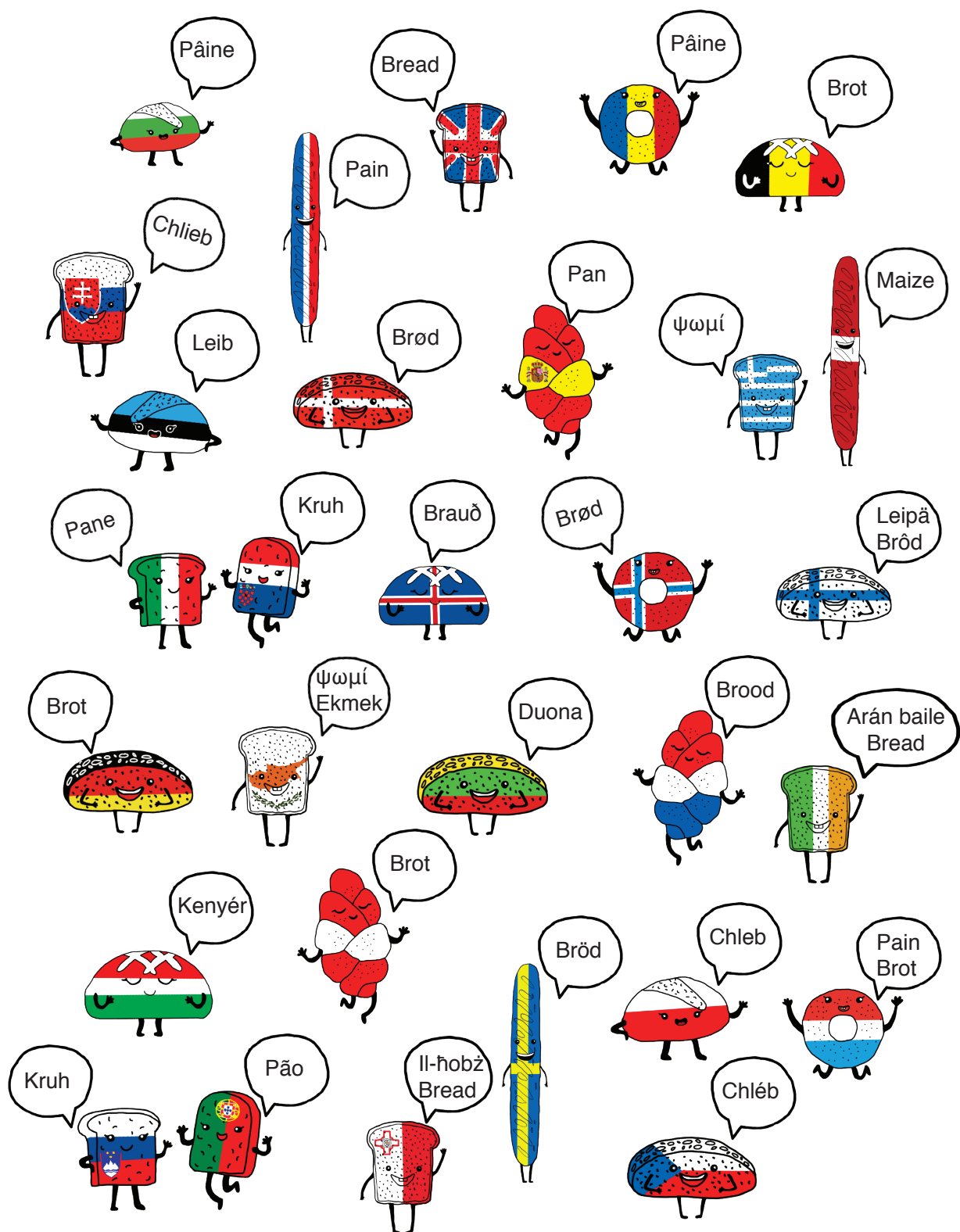
Tipy na doplnkové učivo (nápad na doplnkové aktivity, projektové dni, otvorené úlohy)

Žiaci môžu následne vyhľadať a usporiadať aj iné slová, pojmy, sviatky... v rôznych jazykoch. Môžu si z nich vytvoriť pexeso alebo inú hru a zahrať sa. Možno pripraviť celý projektový deň na túto tému, a to pridaním ďalších aktivít.

Pracovní list 2 (Stôl so slovom CHLIEB v rôznych jazykoch)

Vystrihnite postavičky (vlajky) aj s príslušným slovíčkom.

Pracovní list 3 (Vlajky, krajiny a jazyky)

Vlajka	Krajina	Jazyky krajiny
	Belgicko	holandčina (flámsko), francúzština (valónsko)
	Bulharsko	bulharčina
	Dánsko	dánčina
	Nemecko	nemčina
	Estónsko	estónčina, ruština
	Fínsko	fínčina
	Francúzsko	francúzština
	Grécko	gréčtina
	Írsko	írčina, angličtina
	Island	islandčina
	Taliano	taliančina

	Chorvátsko	chorvátčina
	Lotyšsko	lotyština, ruština
	Litva	litovčina, ruština
	Luxembursko	luxemburčina
	Malta	maltčina, angličtina
	Holandsko	holandčina
	Nórsko	nórčina
	Rakúsko	nemčina
	Poľsko	poľština
	Portugalsko	portugalčina
	Rumunsko	rumunčina
	Švédsko	švédčina

	Slovensko	slovenčina
	Slovinsko	slovinčina
	Španielsko	španielčina
	Česko	čeština
	Maďarsko	maďarčina
	Spojené kráľovstvo	angličtina
	Cyprus	gréčtina, turečtina